

בבית המשפט העליון

בש"פ 2793/24

לפני: כבוד השופט ע' גרוסקופף

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 28.3.2024 בפע"מ 18626-03-24 שניתן על ידי כבוד השופט ירון מינטקביץ

תאריך הישיבה: כ"ה באדר ב התשפ"ד (4.4.2024)

בשם העורר: עו"ד דוד הלוי

בשם המשיבה: עו"ד לינור בן אוליאל

החלטה

לפניי ערר לפי סעיף 23 לחוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006 (להלן: חוק ההגנה) על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ירון מינטקביץ) מיום 28.3.2024 בפע"מ 18626-03-24, ובה הטיל צו פיקוח ומעקב על העורר, הכולל איסור על העורר לשהות במרחק 300 מטר מנפגעת העבירה שביצע, המתגוררת בשכנות לו, ובכך, למעשה, מונע ממנו לשהות בביתו.

1. ביום 28.4.2022 נגזר דינו של העורר לאחר שהוא הודה והורשע בביצוע עבירת מעשים מגונים בקטינה שטרם מלאו לה 16 שנים לפי סעיפים 348(ב) ו-345(ב)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (תפ"ע 1193-08-20). מעשה זה בוצע בקטינה, בת כשמונה, המתגוררת עם משפחתה בבית השכן לבית בו התגורר העורר ביישוב במרכז הארץ (להלן: נפגעת העבירה). בגין עבירות אלו הוטלו על העורר 32 חודשי מאסר, מאסר מונתה, ופיצוי בסך 80,000 ש"ח לנפגעת העבירה. ביום 10.3.2024, כשבועיים קודם לשחרורו של העורר ממאסר, הגישה המשיבה (להלן: המדינה) בקשה למתן צו פיקוח

ומעקב כנגד העורר לפי סעיף 12 לחוק ההגנה. במסגרת בקשה זו עתרה המדינה להחיל על העורר מגבלות שונות למשך שנתיים, ובהן איסור על יצירת קשר ושהייה ביחידות עם קטינות, איסור על עבודה המאפשרת קשר וקרבה עימן, איסור על יצירת קשר עם נפגעת העבירה, וכן הרחקה של 300 מטרים ממקום מגוריה וממקום הימצאה, ככל שזה ידוע למשיב (מגבלה זו תכונה להלן: תנאי ההרחקה). לבקשה צורפה הערכה מטעם המרכז להערכת מסוכנות, ובה נקבע כי מידת מסוכנותו של העורר היא "בינונית-נמוכה".

2. ביום 21.3.2024 נערך דיון בהליך, במהלכו התנגד בא-כוח העורר לכמה מהמגבלות שהתבקשו, ובפרט לתנאי ההרחקה. נוכח היותם של העורר ונפגעת העבירה שכנים, נטען, משמעותה הפרקטית של מגבלה זו היא כי העורר לא יוכל לשהות בביתו כלל, וכי הוא "יצטרך לגור ברחוב" (פרוטוקול הדיון מיום 21.3.2024, עמ' 2, ש' 11). בתום הדיון החליט בית המשפט המחוזי לתת צו פיקוח ומעקב זמני ביחס לכלל המגבלות שפורטו בבקשה לצו פיקוח, תוך שנמצא כי יש להורות על הרחקה המשיב מביתה של נפגעת העבירה, בשם לב לגילה הצעיר ולאופי הפגיעה בה. לבסוף הורה בית המשפט קמא למדינה לברר, ככל האפשר, את עמדת משפחת נפגעת העבירה ביחס לתנאי ההרחקה, וקבע דיון נוסף בהליך.

3. דיון זה נערך ביום 28.3.2024, לאחר שהעורר שוחרר ממאסרו. בדיון טען בא-כוח העורר כי מאז השחרור מתגורר הלה במכוניתו, שכן אין ביכולתו לאתר מגורים חלופיים והוא אינו יכול לשהות בביתו מכוח תנאי ההרחקה. בא-כוח המדינה מסר כי משפחת נפגעת העבירה מעוניינת להגיש בקשה מטעמה להרחקת העורר. עוד עמד בא-כוח המדינה על חשיבות תנאי ההרחקה והסביר כי ביטולו "יהפוך את נפגעת העבירה לאסירה בביתה בעוד ה[עורר] חופשי" (פרוטוקול הדיון מיום 28.3.2024, עמ' 6, ש' 13-12).

4. בתום הדיון ביום 28.3.2024 ניתנה החלטת בית המשפט קמא. בית המשפט ציין כי בא-כוח העורר חזר על הטענות שהציג בדיון הקודם, ולא העלה נימוק חדש. לפיכך, אין מקום לשנות את ההחלטה שהתקבלה בתום אותו דיון ולבטל את תנאי ההרחקה. לכך הוסיף בית המשפט קמא כי משפחת נפגעת העבירה מסרה שהיא מעוניינת לפתוח בהליך עצמאי להרחקת העורר. בנסיבות אלו, נקבע, יש לבכר את תחושת הביטחון של נפגעת העבירה על פני רצונו של העורר לשוב ולהתגורר בבית בו גר קודם להרשעתו. בית המשפט האריך את תוקפו של תנאי ההרחקה, אך קבע כי ניתן יהיה לשקול את הנושא מחדש לאחר שתימסר, בתוך כחודש, עמדה מפורטת מטעם משפחת נפגעת העבירה. לצד

זאת אישר בית המשפט את יתר התנאים שפורטו בבקשה לצו פיקוח ומעקב וזאת עד ליום 21.3.2026, נוכח העובדה שלא הייתה בעניינם מחלוקת של ממש בין הצדדים.

5. על החלטה זו הוגש הערר דנן. העורר טוען כי בהיעדר מקום מגורים אחר הפך אותו תנאי ההרחקה לדר-רחוב, וכי פגיעה זו היא בלתי-מידתית, בפרט נוכח הערכת המסוכנות בעניינו. הוא הוסיף כי בין ביתו ובית נפגעת העבירה קיימת גדר הפרדה גבוהה ואטומה מעצי במבוק, המונעת אפשרות לקשר עין בין דיירי שני הבתים. העורר מפנה לפסיקה ממנה עולה, לשיטתו, כי הרחקת אדם מביתו, לאחר שסיים לרצות את עונשו, היא מגבלה קיצונית שיש להטילה רק במקרים חריגים ביותר. עוד טוען העורר כי לרשות נפגעת העבירה ומשפחתה עומד אמצעי חלופי להביא להרחקתו – חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגע העבירה, התשס"ה-2004 (להלן: חוק המגבלות). חוק זה, לדבריו, מציב תנאים מחמירים יותר לצורך הטלת מגבלות על עבריין מין מאשר חוק ההגנה. העורר גורס כי החלטת בית המשפט קמא עירבה, שלא כדין, בין תחומי התפרשותו של חוק המגבלות ובין חוק ההגנה.

6. בדיון שנערך בפניי ביום 4.4.2024 ציין בא-כוח העורר כי, ככל שלא יתקבל הערר, הוא סבור שיש לשקול את האפשרות לשנות את תנאי ההרחקה, כך שיותר לעורר לשהות בביתו במהלך שעות הלילה בלבד. מנגד, באת-כוח המדינה עמדה על מסוכנותו של העורר כלפי קטינים. זאת בשל חומרת המעשים בהם הוא הורשע, ובשל כך שהוא לא עבר טיפול ייעודי לעברייני מין.

7. למען שלמות התמונה יצוין כי ביום 3.4.2024 מסרה המדינה לבית המשפט קמא התייחסות שהגיש אביה של נפגעת העבירה. האב תיאר את מצבה הנפשי הקשה של בתו נוכח המחשבה כי העורר ישוב להתגורר בקרבתה, והדגיש כי משפחתה מתנגדת להחזרת העורר לביתו. עוד צוין כי המשפחה פנתה לאחרונה לסיוע המשפטי לצורך הגשת בקשה לצו שיאסור על העורר להתגורר בשכנות אליהם.

8. לאחר שעיינתי בבקשה ושמעתי את עמדות הצדדים באתי לידי מסקנה כי דין הערר להתקבל בחלקו.

היחס בין חוק ההגנה וחוק המגבלות נדון לא אחת בפסיקת בית משפט זה. שני החוקים אמנם מתירים קביעת תנאים לעניין מקום מגורי עבריין המין (סעיף 13(ב)(11)) לחוק ההגנה וסעיף 3(א) לחוק המגבלות), אך ההוראות משובצות במסגרות נורמטיביות שונות, שנועדו לתכליות הנבדלות זו מזו: "החוקים מבקשים להגן על גורמים שונים – חוק

ההגנה על הציבור הרחב מפני עברייני המין המסוכן, וחוק המגבלות על קורבנו הספציפי של עברייני המין, ללא קשר לרמת מסוכנותו של עברייני המין" (בש"פ 7057/09 פלונית נ' אלמוני, פסקה 24 (13.12.2010); בש"פ 8887/17 פלונית נ' פלוני, פסקאות 8-10 (27.3.2018)). משכך, קיים קושי בבחינת בקשה לצו לפי חוק ההגנה דרך האספקלריה של איזון "בין זכויותיה של נפגעת העבירה לבין זכויות ה[העורר]", כפי שעשה בית המשפט קמא (החלטה מיום 28.3.2024, בעמ' 6). זאת בפרט נוכח ההסדרה המפורטת של איזון זה במסגרת חוק המגבלות ובשל הוראות חוק ההגנה עצמו, שבו הובהר כי המגבלות המוטלות על עברייני מין יהיו "במידה הנדרשת" לצורך הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין נוספות (סעיף 10 לחוק ההגנה. כן ראו: סעיף 13(ב) לחוק ההגנה; בש"פ 11/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (25.1.2018); בש"פ 8762/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 15-17 (23.12.2012)). ויובהר, אין פסול עקרוני בהטלת מגבלות, ובמקרים המתאימים אף מגבלות כוללניות, באשר למקום מגורים במסגרת חוק ההגנה. כך נעשה במקרים בהם נמצא כי קיימת מסוכנות פרטנית משמעותית להישנות העבירות ביחס לקורבן מסוים (בש"פ 3014/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (7.12.2018); בש"פ 1048/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (15.2.2015)). בענייננו, כזכור, נמצא כי מסוכנותו של העורר היא ברמה בינונית-נמוכה, וכי לא קיימת מסוכנות פרטנית ביחס לנפגעת העבירה.

9. עם זאת, איני סבור כי בנסיבות אלו יש מקום לבטל במלואו לאלתר את תנאי ההרחקה. מההתייחסות שהוגשה מטעם משפחת נפגעת העבירה עולה כי הם מעוניינים לפתוח בהליך לפי חוק המגבלות בכדי למנוע את חזרת העורר לבית השכן. על מנת שלא לסכל את תכליתו של חוק המגבלות ולחשוף את נפגעת העבירה לטרומה הכרוכה באינטראקציה עם העורר בתקופת הביניים שעד למתן החלטה בהליך האמור – אני סבור כי יש הצדקה להותיר לתקופה של כחודש את הרחקת העורר ממקום מגוריה של נפגעת העבירה בשעות היום, תוך שבמהלך תקופה זו יתאפשר לעורר לשהות במהלך הלילה בביתו. מגבלה זמנית כזו תצמצם את הסיכון כי נפגעת העבירה תיתקל בעורר בכניסתה או ביציאתה מביתה, ותאפשר לה להמשיך בשגרת חייה עד שתתקבל הכרעה ביחס לבקשה שבכוונת משפחתה להגיש לפי חוק המגבלות. יתרה מזאת, טענתו העיקרית של העורר ביחס לתנאי ההרחקה הייתה שכתוצאה מהתנאי הוא נותר ללא קורת גג, והאפשרות ללון בביתו של העורר תפחית משמעותית את הפגיעה בו בהיבט זה.

10. 10 דבר: עד ליום 4.5.2024 תנאי ההרחקה בצו הפיקוח ומעקב שהוטל על העורר יוסיפו לחול במלואם, בכפוף לכך שלא יהיה בהם כדי למנוע מהעורר לשהות בביתו בלילה, החל מהשעה 22:30 ועד השעה 6:30 בלבד (למעט הגעה בסמוך לשעה

22:30 ועזיבה בסמוך לשעה 6:30, העורר ישהה במהלך כל השעות הללו בתוך הבית, ולא יצא ממנו). החל מיום 5.5.2024 ועד לתום תוקפו של צו הפיקוח והמעקב יוסיפו תנאי ההרחקה שנקבעו לחול, בכפוף לכך שלא יהיה בהם כדי למנוע מהעורר לשהות בתחומי ביתו (כאשר למעט כניסה ויציאה ממנו לא ישהה אלא בתוך הבית והחצר המגודרת). עוד מובהר כי המגבלה בדבר איסור יצירת קשר עם נפגעת העבירה עומדת בעינה, וכך גם יתר התנאים שנקבעו בצו הפיקוח ומעקב. לבסוף, ולו למען הסר ספק, מובהר כי אינני נוקט כל עמדה לגופם של דברים באשר להליך לפי חוק המגבלות.

ניתנה היום, כ"ו באדר ב' התשפ"ד (5.4.2024).

ש פ ט